

مصادیق تخلفات پژوهشی

الف- سوء رفتارهای پژوهشی

- ۱) عدم داشتن تخصصی و صلاحیت علمی در موضوع مورد پژوهش
- ۲) عدم مراعات صداقت در ارائه گزارش کارهای علمی خود برای کسب امتیازات علمی و اداری و ترفیع و ارتقا.
- ۳) جانبداری در فرآیند انجام پژوهش با دخالت دادن پیش فرض ها و تمایلات خود، دیگران یا موسسه ی مفارش دهنده ی پژوهش.
- ۴) عدم ارائه نتایج واقعی پژوهش بدلیل ترس و تاثیر فشارها و جهت گیری های سوء پیرامون پژوهشگر.
- ۵) عدم پایبندی به عنصر زمان (موعد مقرر) در انتشار نتایج پژوهش (انتعاش از انتشار نتایج بدست آمده پژوهش در بازه زمانی معین، بدلیل منافع سودجویانه از روی عمد یا به طور سهوی).
• فقط به دلایل امنیتی می توان انتشار نتایج پژوهش را به زمان دیگر موکول کرد.
- ۶) ابهام و عدم دقت در تدوین گزارش پژوهش با روشن و شفاف نبودن مرز بین دست آوردهای علمی پژوهشگر و یافته های گرفته شده از کار دیگران.
- ۷) بازنویسی گفته های دیگران، بازی با الفاظ، زیاده نویسی، کلی گویی، جزم اندیشی و مصرف گرایی.
- ۸) تعصب، حسادت، کینه و خشم، غرض ورزی عاطفی، توهین و جسارت، تحقیر و استخفاف دیگران، حرمت شکنی بزرگ نمایی خود و موضوع، انفعال در نگره ها و باورها به دلیل دگرپاوری، فریب، آزار و اذیت، بهره برداری ناپسند از واژه ها و افراد.
- ۹) استفاده و استاد به منابع مشکوک و فاقد اعتبار علمی (مجله، سایت حامی مقاله و نویسنده ی مقاله).
- ۱۰) عدم رعایت منابع ملی در کلیه مراحل انجام پژوهش.
- ۱۱) استفاده خلاف واقعیت از عناوین مانند دکتر، کارشناس ارشد، استاد، دانشیار، استادیار و ... در آثار پژوهشی.
- ۱۲) هر گونه حذف و تغییر در نشانی اصلی نویسنده یا نویسندگان مقالات علمی.
- ۱۳) عدم استفاده از واژه های مناسب با کار انجام شده نظیر ترجمه، تألیف، تصنیف، تحقیق.

ب- عدم تعهد و مسئولیت نسبت به ذینفعان

- ۱۴) عدم رعایت منافع ذینفعان در تمام مراحل پژوهش.
- ۱۵) اتساب غیر واقعی پژوهش به افراد فاقد هویت واقعی و فرد یا افرادی که هیچ نقشی در پژوهش ندارند و خذف مؤلف حقیقی (فرد یا افرادی که نقش به سزایی در جنبه های علمی پژوهش داشته اند از فهرست نویسندگان).
در تمامی کارهای نوشتاری مشارکتی، باید نام کلیه کسانی که در انجام پژوهش، جمع آوری داده ها و نظیر آن مشارکت علمی داشته اند به عنوان مؤلف ذکر شود. در صورت عدم رضایت آنان، یک یا چند مؤلف مجاز به استفاده از داده های آنها نمی باشند.
- ۱۶) عدم رعایت ترتیب درج اسامی بر اساس سهم هر یک از نویسندگان در نگارش پژوهش و مشارکت خلاقانه ی آنها.
- ۱۷) سوء استفاده از منابع مالی تخصیص داده شده جهت انجام پژوهش.
- ۱۸) کتمان نتایج خاصی از تحقیق در ازای دریافت وجوهی از متولیان تحقیق یا تهیه گزارش های چندگانه که موجب مخدوش شدن نتایج تحقیق و سردرگمی خوانندگان شود.
- ۱۹) عدم اظهار اطلاعات مربوط به بودجه، افراد و یا موسسات حمایت کننده و مرتبط با پژوهش و یا اظهارات غیر واقعی در این ارتباط.
- ۲۰) عدم اعلان نام مرکزی که پژوهش در آنجا انجام شده.
- ۲۱) تهیه و ارسال مقاله با ذکر نام همکاران و بدون اطلاع قبلی آنها از محتوای مقاله و محل ارسال آن.

ج- عدم رعایت حقوق آزمودنی ها

- ۲۲) عدم معرفی مناسب پژوهشگر به آزمودنی ها و ارائه ی اطلاعات نادرست درباره ی خود به آنها.
- ۲۳) عدم روشنگری آغازین در خصوص پژوهش/نوع پرسش های پژوهش، درجه ی حساسیت این پرسش ها و تأثیرهای احتمالی پژوهش بر آنها/به آزمودنی ها.
- ۲۴) اجبار آزمودنی ها جهت مشارکت در پژوهش.
- ۲۵) عدم رعایت حریم خصوصی آزمودنی ها.
- ۲۶) استفاده و کاربرد اطلاعات مربوط به آزمودنی ها در شرایط خارج از هدف های پژوهشی و یا برای مقاصد شخصی.
- ۲۷) عدم رعایت رازداری و ناشناخته ماندن آزمودنی ها در پژوهش (افشای هویت).
- ۲۸) افشای عناوین و نتایج فعالیت های پژوهشی که جنبه محرمانه دارند.
- ۲۹) انتشار اسرار و اطلاعات اشخاص یا نهادها، بدون اطلاع و مجوز صاحبان حق.
- ۳۰) عدم رعایت سلامت، ایمنی، ضوابط و استانداردهای لازم جهت حفاظت و آسایش آزمودنی های (انسان، حیوان، گیاه، اشیا، اسناد و مدارک، آثار باستانی و محلی) در حين پژوهش به بهانه پیشرفت علم و منافع جامعه.

د- جعل داده ها

- ۳۱) ساخت، ثبت و انتشار داده ها یا نتایج یک پژوهش یا محصول علمی به صورتی که تمام یا بخشی از داده ها یا نتایج مذکور اصلاً وجود نداشته یا غیر واقعی باشد. مانند:
ارائه ی نتیجه های ساختگی به عنوان نتیجه های آزمایش یا خروجی دستگاههای اندازه گیری یا نرم افزار.
جابه جا کردن نتیجه های یک بررسی با نتیجه های بررسی دیگر.
ساختن داده های غیر واقعی و یا دادن گزارش غیر واقعی یا ثبت غیر واقعی از آنچه روی نداده است.
ارائه اطلاعات ساختگی که در واقع هیچ اقدامی برای گردآوری آنها نشده است.
داده سازی و استفاده از داده های مشابه جوامع تحقیقاتی دیگر.

ه- تحریف داده ها

- ۳۲) دستکاری یا حذف عمدی کامل یا بخشی از داده ها، مراحل، روش ها، تجهیزات و موارد مورد استفاده در مطالعه و پژوهش به صورتیکه با داده یا یافته های واقعی مغایرت باشد. مانند:
ارائه ی مراحل آزمایشگاهی یا فرایندهای غیرواقعی تحلیل، برای رسیدن به نتیجه هایی که در مقاله داده شده است.
دست کاری نتیجه های به دست آمده از شبیه سازی یا آزمایش های تجربی.
حذف بخشی از داده ها، نتیجه های آزمایشگاهی، یا بخشی از تحلیل های نظری که ارائه ی آنها، نتیجه های به دست آمده را مورد تردید قرار می دهد.
استفاده از نرم افزارهای مختلف برای ایجاد تغییرهای غیرواقعی مورد نظر در شکل ها یا نمودارها.
دست کاری شرایط آزمایشگاه برای رسیدن به نتیجه های دلخواه.
خوش رنگ و آب جلوه دادن یا بزرگ نمایی امور کوچک یا هدف پنهان کردن واقعیات بزرگتر.
دست بردن در داده ها، حذف، تعدیل و یا اضافه کردن به داده ها به نحوی که آنچه ارائه می شود کاری نو بنماید و یا نظریه ای خاص یا اینکار درست جلوه کند.
دستکاری کردن عمدی در دستگاهها و روند تحقیق و آزمایش به نحوی که نظریه ای خاص درست یا غلط جلوه کند.
بیان ادعا یا پدیده ای که واقعی نباشد.

و- سرقت علمی

- ۳۳) کپی برداری کامل یا بخشی از یافته های پژوهشی یا محصولات علمی بدون استناد و ارجاع مناسب به صاحب اثر. شامل:
انتباس نزدیک افکار و الفاظ نویسنده ی دیگر

تناظر یک به یک در میان اندیشه ها و شباهت های ساختاری در نوشتار

انتساب ایده ها، نظریات، فرآیندها، نتیجه ها یا کلمه های دیگران به خود، بدون ارجاع مناسب و با نیت اراده بعنوان کار خویش استفاده کردن از نظریات یا کارکرد افراد دیگر و ارائه آن بعنوان کار خود بدون ذکر نام و با دادن اعتبار به آنها استفاده یا تقلید از زبان، فکر و یا نوشته نویسنده دیگر و ارائه آن بنام خویش استفاده از کار شخص دیگر به شکل کلمات، فرآورده ها و یا نظریات برای نفع شخصی، بدون ارجاع به کار اولیه ترجمه یا کل یا بخشی از آثار دیگران بدون کسب اجازه از مبادی ذی ربط، و معرفی آن به عنوان یک پژوهش اصیل علمی برداشتن اصل یک مقاله و نیت آن به نام خود در محل دیگر مانند ترجمه یک مقاله و چاپ آن در مجلات علمی داخلی ارائه مقاله چاپ شده دیگران در سمینارهای داخلی یا خارج کشور استفاده کامل یا بخشی از مقالات، پایان نامه و کتب چاپ شده دیگران بدون ارجاع به نویسندگان مقاله، پایان نامه، کتب یا اثر کپی برداری غیر قانونی از نتایج پایان نامه دیگران عدم رعایت کلیه ی موازین اخلاقی مرتبط با منابع و آثار چاپی در هنگام استفاده از منابع و آثار الکترونیکی عدم رعایت ارجاع دهی طبق سنتهای ای بی ای یا شیکاگو و سایر نظامها ارجاع دهی مرسوم. کپی برداری یا ترجمه مستقیم اغلب، شامل استفاده یک پاراگراف یا بیشتر، از منبع اصلی به شکل "کلمه به کلمه" یا "جمله به جمله" (بدون پاروفا) می باشد.

کپی برداری غیر قانونی از نتایج مقالات: استفاده از اصل جمله و آوردن آن در مقاله دیگر، بدون ارجاع به متن اصلی و اجازه ی کتبی از مالک معنوی آن در صورت استفاده از شکلها، نمودارها، جدول، منحنی، عکس، روش های انجام یک فرآیند، پرسشنامه ی تدوین شده و هر چیز دیگری که مستقیماً توسط مؤلف حاصل نشده باشد. کپی نمودن جملات "کلمه به کلمه" یا "موتاز نمودن پاراگراف ها" "جمله به جمله" از منابع گوناگون، علیرغم اشاره به مأخذ آنها در انتهای هر جمله یا پاراگراف تبصیه: بیان مستقیم از منبع دیگر با ذکر مرجع صرفاً داخل گیومه بلامانع است. کپی برداری از ساختار یا الگوریتم نوشتاری دیگران، به عبارت دیگر، دنبال کردن الگوی چهارچوب نوشتاری دیگران به همان فرم توضیح، منظور از ساختار یا الگوریتم نوشتار، متداولی پژوهش در فرمت تئوری یا روش انجام آزمایش تحقیقاتی است. به عبارت دیگر زمانی می توان از روش تحقیق تئوری یا آزمایشگاهی دیگران استفاده نمود که به روشی بیان شود که روش برگرفته از کدام منبع یا مرجع است.

ز- اجاره ی علمی

۳۴ منظور این است که پژوهشگری به جای آنکه خود به انجام پژوهش بپردازد، افرادی را برای این منظور به کار گیرد و خودش در فعالیت پژوهشی چندان تلاش نکند، سپس، بعد از تحویل کار، با دخل و تصرف اندکی در پژوهش صورت گرفته، آن را به نام خود منتشر نماید.

ح- عدم رعایت حقوق مالکیت معنوی و مسئولیت پژوهش انجام شده

۳۵ چاپ مقاله توسط دانشجو پس از فارغ التحصیلی (بطوری که استاد(ان) راهنما و یا همکاران فعالیت علمی از مفاد آن مطلع نباشند.

۳۶ پذیرفتن مسئولیت محتوای مقاله (صحت مطالب مندرج در مقاله)، توسط نویسندگان آن.

۳۷ عدم پذیرش مسئولیت گروه پژوهشی و صحت کل پژوهش توسط نویسنده ی مسئول.

۳۸ عدم سپاسگزاری از افراد حقیقی و حقوقی مشارکت کننده در پژوهش، در بخش سپاسگزاری که نویسنده یا نویسندگان بر اساس مستندات، ملزم به ذکر نام آنها بوده اند.

۳۹ انتساب غیر واقعی پژوهش به موسسه ای که نقشی در اصل پژوهش مربوطه یا در فعالیت حرفه ای فرد نویسنده نداشته است.

۴۰ عدم رعایت ترتیب درج اسامی در مقالات مستخرج از پایان نامه به ترتیب، اسم دانشجو، استاد(ان) راهنما و استاد(ان) مشاور.

۴۱ عدم پاسخگویی استاد راهنما نسبت به محتوای پایان نامه (درستی / نادرستی) به عنوان شخص مسئول.

۴۲ اضافه نمودن اسم افراد در مقاله جهت ارتقای اعتبار مقاله بدون اطلاع آنها.

۴۳ دادن اطلاعات پایان نامه دانشجوی در حال دفاع یا فارغ التحصیل توسط استاد(ان) راهنما یا مشاور، به دیگران و چاپ آن در قالب مقاله حتی در صورت ذکر نام دانشجو یا انتشار آن بصورت پایان نامه افراد دیگر.

۴۴ مصادره یا سوء استفاده از ایده ها یا اطلاعات یک اثر تحت داوری توسط سردبیران و داوران این آثار که برای مجلات، کنفرانس ها و ... ارسال شده است.

۴۵ انتشار نتایج طرحهای پژوهشی، پایان نامه ها و رساله ها توسط دانشجویان و اعضای هیأت علمی در قالب کتاب، مقاله و ... بدون هماهنگی و اخذ مجوز از معاونت پژوهشی دانشگاه به عنوان مالک حقوق مادی و معنوی این دست پژوهشها.

۴۶ چاپ مقالات با استفاده از پایان نامه دانشجویی توسط استاد راهنما یا مشاور بدون درج نام دانشجو و یا همکار پایان نامه و رساله

۴۷ استفاده های غیر قانونی از مواد، محتواها، نشان های تجاری، رموز تجاری یا اموال فکری تحت پوشش قانون کپی وایت

۴۸ استفاده از نام، عنوان و آرم موسسات و سازمان ها بر روی کتاب، مقاله و ... بدون کسب مجوز.

۴۹ ترجمه متون علمی و ادبی بدون اخذ مجوز از نویسنده اصلی اثر

ط- انتشار مجدد

۵۰ چاپ مجدد یک کتاب، مقاله و اثرات ادبی و علمی یا بخش هایی از آنها که قبلاً در یک نشریه ی چاپی یا الکترونیکی به چاپ رسیده باشد. چنانچه نویسنده ی مقاله ای که در یک نشریه در دست بررسی برای انتشار است، تصمیم بگیرد، به هر دلیلی، آن مقاله را برای نشریه ی دیگری ارسال نماید، باید ابتدا انصراف خود را از انتشار مقاله، به صورت کتبی به نشریه ی اول اعلام نماید. این کار، حداکثر تا پیش از اعلام پذیرش مقاله برای انتشار در نشریه ی اول امکان پذیر است. چنانچه نتایج یک پژوهش به صورت خلاصه در مجموعه مقالات یک کنفرانس علمی به چاپ رسیده باشد، ارسال آن، جهت بررسی و چاپ به صورت کامل در یک نشریه، بلامانع است.

ی- همپوشانی انتشارات

۵۱ پژوهشگر داده های مقاله ی پیشین خود را با اندکی تغییر در متن، در مقاله ای با عنوان جدید به چاپ رساند.

۵۲ چاپ کامل مقاله یا مقاله با شباهت بالا در یک مجله دیگر.

دارنده ایده علمی میتواند مقاله ای که در یک زبان چاپ شده را در یک زبان دیگر نیز به چاپ برساند مشروط بر آنکه به مقاله اول ارجاع بدهد.

تکرار قسمت هایی از بخش مواد و روش ها در مقالات بعدی همان نویسنده (گان)، در صورت ضرورت، بلامانع است، اما در هر حال ذکر مرجع لازم می باشد.

ک- خرید و فروش آثار پژوهشی

۵۳ خرید و فروش آثار پژوهشی (مقالات، پایان نامه و ...) به نحوی که خریدار، تحقیق را به نام خود بعنوان پژوهشگر یا پدیدآورنده و صاحب اثر استفاده کند.

۵۴ ضبط، خرید، فروش و سوء استفاده از سخنرانی های افراد بدون اجازه.

ل- جعل هویت

۵۵ ارائه اشتباه هویت خود یا هویت افراد دیگر در یافت علمی / دانشگاهی

۵۶ انتشار آثاری با اسامی جعلی یا با اسامی افراد دیگر بدون اجازه آنها

۵۷ جعل امضا و تهیه گواهی پذیرش جعلی جهت اخذ امتیازات مربوطه

تصویب مصدق تخلفات پژوهشی در ۵۷ بند، در تاریخ ۲۳ / ۱۲ / ۹۳ به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و از تاریخ ابلاغ، قابل رسیدگی در آیین نامه های تخلفات پژوهشی می باشد.